

LÆRERVEJLEDNING 7.-10. KLASSE

**SKRIV
FOR LIV**

INDHOLD

BAGGRUND

•	Introduktion til Skriv for Liv	3
•	Om materialet	4
•	Tidsforbrug	4
•	Sådan underviser du i Skriv for Liv	4
•	Fag og læringsmål	5

I KLASSELOKALET

•	Red liv med dit brev	7
•	Intro til menneskerettighederne	9
•	Skriv for Liv-sagerne	11
•	Evaluering	29

KOPIARK

KOPIARK 1:	Guide til brevskrivning	30
KOPIARK 2:	Introduktion til menneskerettighederne	34
KOPIARK 3:	Colombia: Diskussionsspørgsmål	35
KOPIARK 3.1:	Colombia: Questions for discussion	36
KOPIARK 4:	Myanmar: Diskussionsspørgsmål	37
KOPIARK 4.1:	Myanmar: Questions for discussion	38
KOPIARK 5:	Må man godt sige det?!	39
KOPIARK 6:	Hvor går grænsen?	40
KOPIARK 7:	Saudi-Arabien: Diskussionsspørgsmål	41
KOPIARK 7.1:	Questions for discussion: Saudi Arabia	42
KOPIARK 8:	Malta/Libyen: Diskussionsspørgsmål	43
KOPIARK 8.1:	Malta/Libyen: Questions for discussion	44
KOPIARK 9:	Tyrkiet: Diskussionsspørgsmål	45
KOPIARK 9.1:	Turkey: Questions for discussion	46
KOPIARK 10:	Tryghed og utryghed	47
KOPIARK 11:	Opsamling på læringsmål	48
KOPIARK 12:	Det lærte jeg også ...	49

BILAG

Fælles mål	50
------------	----

SKRIV FOR LIV

Materialet består af denne lærervejledning og Skriv for Liv-sagsbeskrivelser og -klistermærker. Materialet er målrettet 7.-10. klasse og fagene dansk, engelsk, samfundsfag med mere.

Materialet er gratis.

Redaktionen er afsluttet oktober 2020.

Redaktion: Signe Poppenbøll Hansen (ansv.), Anne Marie Thirup Christiansen (skribent og pædagogisk konsulent), Lene Vendelbo/
vendelbokommunikation.dk (red.)

Layout: Tina Schembecker/
eye-on-you.com

Amnesty International

Gammeltorv 8, 5. sal
1457 København K
Tlf. 33 45 65 65

www.amnesty.dk/undervisning

E-mail: undervisning@amnesty.dk

INTRODUKTION TIL ‘SKRIV FOR LIV’

KÆRE LÆRER

Denne lærervejledning kan bruges i sin helhed, eller du kan udvælge dele. Centralt i materialet er en række personer, hvis menneskerettigheder er blevet krænket. Ønsker du baggrundsviden om de menneskerettigheder, som er i spil i de fem cases og situationen i Danmark og ude i verden, kan du læse mere i det tilhørende baggrundsmateriale.

Personerne i materialet er kun en håndfuld af de mennesker, der verden rundt er udsat for grove krænkelser – alene på baggrund af deres køn, religion, etnicitet, politiske holdninger, eller fordi de bruger deres ret til at ytre sig. Millioner af mennesker lever i frygt på grund af staters og væbnede gruppers overgreb og brud på international ret.

Brevene i Skriv for Liv giver håb i ofte umulige situationer. Vi opfordrer til, at eleverne skriver personlige, kreative breve til personerne i de fem cases for at give dem håb og styrke i deres kamp. Eleverne kan også skrive til de ansvarlige myndigheder og hermed lægge et pres i sagen, så der skabes forbedringer for den enkelte.

Når eleverne skriver breve til virkelige mennesker, bliver undervisningen nærværende og engagerende. Elevernes ord får betydning, værdi og giver mening. Ikke alene for modtageren i den anden ende, men også for dem selv. Eleverne bliver bevidste om livets uretfærdigheder, og hvordan de selv kan værne om egne og andres rettigheder.

Skriv for Liv er en global kampagne, som begyndte i 2001 og er nu Amnesty Internationals største begivenhed med deltagere fra flere end 170 lande. Sidste år blev der sendt over 6,6 millioner aktioner (underskrifter, e-mails, tweets, SMS'er, breve og tegninger) afsted. Alene i Danmark deltog omkring 7000 elever.

OM MATERIALET

- 1) **BESKRIVELSER AF DE FEM SKRIV FOR LIV-SAGER:** Du har modtaget sagsbeskrivelserne med posten.
- 2) **SKRIV FOR LIV-KLISTERMÆRKER OG PLAKAT:** Det har du også modtaget med posten. Vi håber, I har lyst til at hænge plakaten op i klassen.
- 3) **BAGGRUNSDOKUMENT:** Her kan du læse mere om de enkelte rettigheder. Du finder også henvisninger til supplerende litteratur. Se amnesty.dk/undervisning/skrivforliv
- 4) **LÆRERVEJLEDNING:** Den, du sidder med i hånden, er tværfaglig. Den er på dansk og har desuden en række kopiark, der er oversat til engelsk, så du nemt kan bruge forløbet i engelsk også. Der er desuden en dansk/engelsk gloseliste til brevskrivningen.

TIDSFORBRUG

Grundkernen i dette materiale er afsnittet om brevskrivning. Desuden er der muligheden for at arbejde mere i dybden med sagerne. Tidsforbruget vil være mellem to lektioner (hvis du kun fokuserer på eksempelvise solidaritetsbreve) og op til 17 lektioner, hvis du arbejder med hele forløbet.

I kan eventuelt også vælge at lave et socialt arrangement i klassen, hvor I inviterer forældrene, så eleverne og forældrene sammen skriver breve. Det kan eventuelt være i forbindelse med julehygge (hvis COVID-19-situationen tillader det).

SÅDAN UNDERVISER DU I SKRIV FOR LIV

Du kan bruge Skriv for Liv til at undervise om menneskerettighederne: Hvad betyder retfærdig rettergang? Hvad har seksualitet og menneskerettigheder med hinanden at gøre? Hvilken rolle spiller unge i forhold til menneskerettighederne?

I denne lærervejledning har vi skrevet spørgsmål om sagerne og krænkelserne, som du kan udlevere til eleverne. Vi har også udviklet en række øvelser, som kan bruges til at gøre rettighederne nærværende for eleverne. Hvis du har brug for mere baggrundsinformation om de enkelte rettigheder, kan du læse baggrundsdocumentet.

SKRIVE BREVE: Hvis du kun har begrænset tid til Skriv for Liv, så opfordrer vi dig til kort at fortælle eleverne om kampagnen, og til at eleverne skriver breve til de ansvarlige myndigheder og de personer, der krænkes.

Brevene kan skrives på både dansk og engelsk. Klassen dækker selv portoudgifterne til Amnesty i Danmark. Alle breve skal sendes til os inden udgangen af 2020. Adressen er:

AMNESTY INTERNATIONAL

Att.: Undervisning
Gammeltorv 8, 5. sal
1457 København K

Vi håber, at dette har givet dig et overblik over vores materiale. Ellers er du velkommen til enten at skrive til os med spørgsmål på undervisning@amnesty.dk eller ringe på 33456565 (oplys, at det drejer sig om Skriv for Liv og at du er lærer).

FAG OG LÆRINGSMÅL

Materialet retter sig mod undervisningen på 7.-10. klassestrin. Skriv for Liv er oplagt at bruge tværfagligt i følgende fag:

- Samfundsfag
- Dansk
- Engelsk
- Sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab
- Understøttende undervisning

OVERORDNEDE LÆRINGSMÅL

- Eleven opnår viden om menneskerettighederne.
- Eleven kan med afsæt i materialet diskutere, hvilket ansvar verden har for, at menneskerettighederne overholdes.
- Eleven bliver bevidst om sin egen rolle i forhold til menneskerettighederne.
- Eleven opnår viden om og kan gøre rede for begreberne: Diskrimination, retten til asyl, retfærdig rettergang, retten til liv, ytrings- og forsamlingsfrihed og tortur.
- Eleven kan diskutere, hvordan mennesker kan opnå øgede rettigheder og indflydelse i samfundet.
- Eleven kan med afsæt i materialet diskutere sammenhængen mellem ligestilling mellem kønnene og menneskerettigheder.
- Eleven opnår viden om og kan diskutere, hvordan alle har ret til menneskerettigheder uden forskelsbehandling.

LÆRINGSMÅL FORDELT PÅ DE ENKELTE SAGER

SAG	LAND	PRIMÆRE ARTIKLER I FN'S VERDENSERKLÆRING OM MENNESKERETTIGHEDER	FORSLAG TIL LÆRINGSMÅL
Jani Silva	Colombia	ARTIKEL 3: Alle har ret til liv, frihed og sikkerhed. Du er født fri og har ret til et liv i frihed, fri fra frygt. ARTIKEL 25: Alle har ret til livsnødvendige forhold. Det er for eksempel mad, tøj, lægehjælp og et sted at bo.	Eleven opnår viden om retten til et liv i sikkerhed og livsnødvendige forhold som et sted at bo.
Paing Phyto Min	Myanmar	ARTIKEL 19: Alle har ret til at have sin egen mening og ytre den. Du må tænke og sige, hvad du vil – og søge og udveksle information og ideer med andre.	Eleven opnår viden om retten til ytringsfrihed. Eleven kan diskutere og vurdere forskellige grænser for ytringsfriheden.
Nassima al-Sada	Saudi-Arabien	ARTIKEL 1: Alle mennesker er født frie og lige. Vi skal behandles lige og med samme værdighed. ARTIKEL 3: Alle har ret til liv, frihed og sikkerhed. Du er født fri og har ret til et liv i frihed, fri fra frygt. ARTIKEL 5: Ingen må torturere dig. Og ingen må udsætte dig for grusom, umenneskelig behandling eller straf.	Eleven opnår en viden om retten til liv. Eleven kan diskutere begrebet 'tortur', og hvordan dette strider med menneskerettighederne. Eleven har en indsigt i, hvordan kvinder oplever diskrimination og forskelsbehandling.
El Hiblu 3	Malta	ARTIKEL 3: Alle har ret til liv, frihed og sikkerhed: Du er født fri og har ret til et liv i frihed, fri fra frygt. ARTIKEL 11: Alle er uskyldige, indtil det modsatte er bevist ved en retfærdig retssag. Og du må kun blive dømt for noget, der var ulovligt, da du gjorde det. ARTIKEL 14: Alle har ret til at søge asyl.	Eleven kan redegøre for årsager til, at flygtninge og migranter forlader deres oprindelseslande, og hvad det konkret kan betyde for deres liv og personlige sikkerhed.
Melike Balkan og Özgür Gür	Tyrkiet	ARTIKEL 2: Alle har ret til menneskerettigheder uden forskelsbehandling: Uanset hvem du er, hvor du er født, hvilket køn du har, og hvordan du ser ud, har du de samme rettigheder. ARTIKEL 20: Alle har ret til at deltage i fredelige protester, møder og foreninger. Og ingen er tvunget til at tilhøre en forening.	Eleven kan redegøre for, hvad det vil sige at blive diskrimineret. Eleven har en indsigt i, hvordan LGBTI+ grupper oplever diskrimination Eleven opnår viden om retten til ytrings- og forsamlingsfrihed.

Se hele FN's Verdenserklæring om Menneskerettighederne her:
https://amnesty.dk/om-amnesty/fns-verdenserklaering-om-menneskerettigheder?gclid=EAlaIqobChMI5jahebt6wIVBQB7Ch3XzQeDEAAAYASAAEgLXcPD_BwE

DEL 1

RED LIV MED DIT BREV

FORMÅL:

Den helt centrale del af Skriv for Liv er, at eleverne enten kan skrive et appel- eller et solidaritetsbrev. Eleverne skal vælge en eller flere sager, som de gerne vil handle på.

Du bør introducere eleverne for de forskellige brevtyper og retningslinjer. I **kopiark 1** beskriver vi, hvordan eleverne kan opbygge et appel- og solidaritetsbrev, både sprogligt og indholdsmæssigt. Vær desuden opmærksom på, at der er nogle formuleringer, som eleverne skal holde sig fra:

- **MELIKE BALKAN & ÖZGÜR GÜR, TYRKIET:**
Melike og Özgür identificerer sig hverken som mand/dreng eller kvinde/pige og ønsker derfor ikke at blive tiltalt som han eller hun, men som de eller dem.
- **NASSIMA AL-SADA, SAUDI-ARABIEN:**
Det er meget vigtigt, at eleverne ikke bruger ordet tortur i deres breve. De skal skrive mishandling. Det er efter ønske fra Nassimas familie.
- **JANI SILVA, COLOMBIA:**
Jani vil rigtig gerne, hvis elevernes breve viser den natur, som hun kæmper for. Det kan være en tegning.

SEND BREVENE TIL: Amnesty Internationals danske afdeling. Så sørger vi for at sende dem videre til modtagerne i de forskellige lande. Adressen er:

AMNESTY INTERNATIONAL

Att.: Undervisning
Gammeltorv 8, 5. sal
1457 København K

Send brevene til os inden udgangen af 2020.

APPELBREVE – BREVE TIL MYNDIGHEDERNE

TIDSFORBRUG: 60-90 minutter.

FAG: Dansk, samfundsfag og understøttende undervisning.

MATERIALER: Kopiark 1

SÅDAN GØR DU: Eleverne kan skrive brevene i grupper eller selv udforme et brev. I brevet kan eleverne med egne ord beskrive de konkrete krænkelser, som menneskerettighedsforkæmperne bliver udsat for med udgangspunkt i sagsbeskrivelserne. Eleverne kan lade sig inspirere af Amnestys krav og formuleringer, som står i **kopiark 1**.

SOLIDARITETSBREVE

TIDSFORBRUG: 60-90 minutter.

FAG: Dansk, samfundsfag og understøttende undervisning.

MATERIALER: Kopiark 1

SÅDAN GØR DU: Vi opfordrer eleverne til selv at udforme et brev – og gerne med udsmykninger eller fotos, så de fremstår personlige for de personer, der skal modtage dem. Det betyder meget for dem.

I brevene kan eleverne skrive, hvad de tænker eller føler, når de hører om den konkrete sag. De kan også skrive lidt om sig selv eller nogle oplevelser, de har haft. Generelt er det en god ide at opfordre eleverne til at tænke over, hvad den enkelte person kan have brug for at høre i den konkrete sag. Du kan vælge at udlevere **kopiark 1**.

INTRO TIL **MENNESKERETTIGHEDERNE**

Du kan introducere eleverne til forløbet ved at bruge en eller begge af disse øvelser. Den første kan bruges som kick off, hvis du vil fokusere på, hvordan det føles at blive krænk-
ket. Det vil være oplagt efterfølgende at tage fat i sagen El Hiblu 3 på side 21. Den anden er en grundlæggende introduktion til menneskerettighederne.

URETFÆRDIGT BEHANDLET

TIDSFORBRUG: 10 minutter.

FORMÅL: Den følgende korte øvelse har til formål at sætte scenen for forløbet og at skabe en følelse af uretfærdighed hos eleverne, som de for en kort stund får mulighed for at mærke på egen krop. Mange mennesker oplever uretfærdighed rundt omkring i verden. Blandt andet handler 'El Hiblu 3' om tre unge drenge, som er flygtet til Libyen. De står til at modtage en dom på livstid for noget, som de ikke har gjort.

Denne øvelse er ikke nødvendigvis for alle, og det bør understreges, at du som lærer, der kender klassen, bedst er i stand til at vurdere om denne øvelse passer til netop dine elever. Øvelsen bør ikke trækkes i langdrag, og der bør samles grundigt op på elevernes reaktioner.

SÅDAN GØR DU: Anklag klassen for noget, som de har gjort i fællesskab (undgå at pege enkelte elever ud). Det kunne være noget på skolen, som er gået i stykker på grund af deres adfærd, og som nu skal erstattes. Og det bliver dyrt! Provoker gerne klassen, så der bliver skabt reaktioner. Husk, at formålet er, at klassen som fællesskab skal mærke, hvordan det føles at blive uretmæssigt anklaget.

Når du har fået skabt røre i klassefællesskabet, stopper du diskussionen og anklagen og fortæller eleverne, hvad formålet med øvelsen var. Saml derefter op på elevernes reaktioner.

Alternativt kan du tale med dem om, hvordan det ville føles at blive anklaget for noget, som man ikke har gjort. Træk her gerne på eventuelle tidligere oplevelser.

HVAD ER MENNESKERETTIGHEDERNE?

TIDSFORBRUG: 30 minutter.

FAG: Dansk, historie, samfundsfag og understøttende undervisning.

MATERIALER: Kopiark 2 og papirlapper.

FORMÅL: Eleverne bliver klædt på til temaet og bliver skarpe på, hvad menneskerettigheder og menneskerettighedsforkæmpere er.

SÅDAN GØR DU: Skriv temaord som menneskerettigheder, privilegium, overgreb, uretfærdighed (tilføj eventuelt andre også) på tavlen, hvor alle kan se dem. Udlever derefter papirlapper til eleverne. I makkerpar skriver de alle de umiddelbare tanker, ord, eksempler og associationer ned, som de får, når de ser det enkelte ord.

Herefter blander du papirlapperne sammen og placerer dem på et bord, hvor alle kan se dem. Læg nu overskrifterne (menneskerettigheder, menneskerettighedsforkæmpere, overgreb, uretfærdighed) på gulvet. Sørg for, at der er rigelig plads imellem hver enkelt overskrift.

1. I makkerpar trækker eleverne en papirlap og lægger den under den overskrift, som de synes passer bedst. Giv dem lidt tid til at flytte kortene rundt, indtil alle kortene er sorteret og ikke længere bliver flyttet rundt. Du skal ikke forsøge at rette dem, eller på anden måde lede dem i deres valg. Når alle kortene er blevet sorteret, gennemgår du sammen med klassen, hvad der er blevet skrevet om de forskellige overskrifter. Er der en overensstemmelse mellem elevernes for forståelse og emnerne? Eller har eleverne ganske lidt viden om emnet?
2. Saml op på elevernes brainstorm i en plenumdiskussion, og forklar dem, hvad dette forløb kommer til at handle om.
3. Udlever **kopiark 2** og del eleverne ud i grupper á tre-fire. Lad dem gå online og researche på spørgsmålene på kopiarket. Du kan eventuelt dele spørgsmålene op, så hver gruppe får to spørgsmål. Saml op på gruppernes svar i plenum ved hjælp af præsentationsrunder.

SKRIV FOR LIV-SAGERNE

JANI SILVA, COLOMBIA: DØDSTRUSLER FOR AT BESKYTTE REGNSKOVEN

TIDSFORBRUG: Del 1: 30 minutter. Del 2: 30 minutter.

FAG: Dansk, samfundsfag, *engelsk og understøttende undervisning.

*Du kan vælge at læse og arbejde med casen på engelsk.

MATERIALER: Kopiark 3 og 3.1.

BESKRIVELSE: Følgende opgaver har til formål at undersøge og diskutere Skriv for Liv-sagen om Jani Silva fra Colombia. Jani Silva er født i hjertet af den colombianske del af Amazonasregnskoven. Siden hun var 16 år, har hun været dedikeret til kampen for regnskoven og beskyttelsen af klimaet. Hun bliver nu chikaneret af ukendte gerningsmænd, og hendes liv er i fare grundet kampen for et trygt og sundt sted at bo. I opgaverne skal eleverne diskutere og undersøge Janis sag med særligt fokus på:

- **ARTIKEL 3:** Alle har ret til liv, frihed og sikkerhed. Du er født fri og har ret til et liv i frihed, fri fra frygt.
- **ARTIKEL 25:** Alle har ret til livsnødvendige forhold. Det er for eksempel mad, tøj, lægehjælp og et sted at bo.

I rollespilsopgaven (del 2) skal eleverne undersøge hvilke parter, der er en del af konflikter, som den vi ser udspille sig i Amazonas, og opgaven vil kaste et lys over kompleksiteten i sådanne sager.

SÅDAN GØR DU:

DEL 1 – DISKUSSION

1. Læs i fællesskab sagen om Jani Silva og genfortæl den for hinanden med egne ord.
2. Undersøg, hvor Colombia og Amazonas er placeret på et kort eller Google Maps sammenlignet med Danmark. Drøft gerne et eventuelt kendskab til regionen med klassen:
 - a. Hvilket slags land er det?
 - b. Hvilke problemer, tror I, gør sig gældende i disse lande/regioner?
3. Lav en internet-billedsøgning af Amazonas, så eleverne har mulighed for at få visualiseret, hvordan dette sted i verden ser ud.

- Del dernæst eleverne ud i grupper á tre-fire og udlever **kopiark 3**, som de skal diskutere og finde mulige forklaringer til. Du kan eventuelt lade alle grupper svare på spørgsmålene under punkt 1 og 4, mens spørgsmålene under punkterne 2 og 3 tildeles forskellige grupper. Saml op i plenum.

DEL 2 – ROLLESPIL: KAMPEN OM REGNSKOVEN

SÅDAN GØR DU:

- Oplæg til rollespillet – læs højt for klassen:

Vi er i et land i Sydamerika. Vi kan kalde det Ganu. Det er et land med mange udfordringer. Der er mange fattige mennesker, men også flere og flere, som lever et middelklasseliv. Det vil sige et liv som det, de fleste danskere lever. Der er demokrati i Ganu, og præsidenten er blevet valgt på løfter om at gøre landet til et bedre sted at bo. Han siger, at han vil sørge for, at der er mad nok, skolegang til alle, og at folk skal have en tryk bolig. Men alt det koster penge. Mange penge.

Præsidenten har sammen med nogle lokale politikere givet et olieselskab et stort stykke land. Noget af det ligger i Amazonregnskoven. Det har han vistnok fået mange penge for. Præsidenten siger, han blandt andet vil bygge veje og skoler for dem. Men der er også noget med, at han selv lige har bygget et palads til sig selv og sin familie.

De folk, der bor i Amazon-junglen, protesterer. Borgmesteren i deres by har forsøgt at kontakte ministre i regeringen, men de gider ikke svare. Folkene i byen er i stedet begyndt at skrive artikler i aviserne med overskrifter som 'Præsidenten har stjålet vores jord' og 'Naturen taber mod oliesvineret'. Nu er der desuden snak om, at tre af dem, der har protesteret mest – aktivisterne – er blevet dræbt.

- Inden du deler roller ud neden for, så rund elevernes for forståelse for Amazonregnskoven (biodiversitet, unik natur, verdens lunger, hjemsted for oprindelige folk etc.) og lad dem stille eventuelle opklarende spørgsmål.

3. Dernæst deler du eleverne ud i grupper, som skal debattere imod hinanden:
 - Aktivisterne (som vil beskytte biodiversiteten)
 - Præsidenten (som gerne vil genvælges)
 - De lokale politikere
 - Borgmesteren
 - Folk i storbyerne; eksempelvis Foreningen Bedre Familieliv (som gerne vil have mere velfærd)
 - Olieselskabet (som gerne vil tjene masser af penge)
 - En væbnet gruppe
 - Journalister (den kritiske presse)

4. Bed nu grupperne om via casen med Jani og en fælles brainstorm at finde på argumenter, der tilgodeser den gruppe, som de repræsenterer, bedst – også selvom man ikke er enig. For journalistgruppen handler det om at finde på kritiske spørgsmål til alle de repræsenterede. Kom gerne ind på de følgende to rettigheder i debatten:
 - **ARTIKEL 3:** Alle har ret til liv, frihed og sikkerhed. Du er født fri og har ret til et liv i frihed, fri fra frygt.
 - **ARTIKEL 25:** Alle har ret til livsnødvendige forhold. Det er for eksempel mad, tøj, lægehjælp og et sted at bo.

5. Når eleverne har summet og fundet på gode argumenter, indkalder du til et borgermøde, hvor alle – eksempelvis via en grupperepræsentant – kan fremføre deres argumenter. Lad alle på skift komme til orde og tag derefter imod spørgsmål fra salen. Sørg for, at resten af gruppen sidder klar med argumenter, som kan hjælpe repræsentanten, der sidder 'i den varme stol'.

6. **LAV TIL SLUT EN FÆLLES OPSAMLING:**
 - a. Hvilke dilemmaer er der i en konflikt som denne?
 - b. Hvorfor opstår konflikter som disse?
 - c. Hvad, synes I, vil være den mest retfærdige løsning?
 - d. Hvad er I blevet klogere på i arbejdet med denne case? Er der noget, der har overrasket jer?

**PAING PHYO MIN, MYANMAR:
I FÆNGSEL FOR AT GØRE GRIN MED MILITÆRET**

TIDSFORBRUG: Del 1: 30 minutter. Del 2.1: 20 minutter. Del 2.2: 30 minutter.

FAG: Dansk, samfundsfag, *engelsk og understøttende undervisning.

*Du kan vælge at læse og arbejde med casen på engelsk.

MATERIALER: Kopiark 4, 4.1, 5 og 6.

BESKRIVELSE: Følgende opgaver har til formål at undersøge og diskutere *Skriv for Liv*-sagen om Paing Phyo Min fra Myanmar, som er medlem af poesigruppen 'Peacock Generation'. I 2019 blev han og andre medlemmer af digtertruppen anholdt efter at have gjort grin med militæret. Han fik seks års fængsel for dette.

I opgaverne til denne sag skal eleverne diskutere og undersøge Paing Phyo Mins sag med særligt fokus på:

- **ARTIKEL 19:** Alle har ret til at have sin egen mening og ytre den. Du må tænke og sige, hvad du vil – og søge og udveksle information og ideer med andre.

I opgaverne skal eleverne dykke ned i begrebet 'ytringsfrihed', som kan være en uhyre kompleks størrelse, da retten til ytringsfrihed kan være omdiskuteret – bør den være absolut eller relativ? Findes der grænser for, hvad vi borgere kan, må og bør udtale os om? Og er der forskel på, om vi bruger vores ytringsfrihed mod magthavere eller mod andre grupper i befolkningen?

SÅDAN GØR DU:**DEL 1 – DISKUSSION**

1. Læs i fællesskab sagen om Paing Phyo Min og genfortæl den for hinanden med egne ord.
2. Undersøg, hvor Myanmar er placeret på et kort eller Google Maps sammenlignet med Danmark og lav en kort internetsøgning på landet. Drøft gerne et eventuelt kendskab til landet med klassen:
 - a. Hvilket slags land er det?
 - b. Hvilke problemer, tror I, der er i landet?
3. Del dernæst eleverne ud i grupper á tre-fire og udlever **kopiark 4**, som de skal diskutere og finde mulige forklaringer til. Du kan eventuelt lade alle grupper svare på spørgsmålene under punkt 1 og 5, mens spørgsmålene under punkterne 2, 3 og 4 tildeles forskellige grupper. Saml op i plenum.

BAGGRUNDSINFO TIL KOPIARK 5

I Danmark er det strafbart at ytre sig racistisk, injurierende og ærekrænkende om andre på grund af blandt andet deres hudfarve og seksualitet. Det er også strafbart at beskyldte nogen for noget, som ikke er bevist. Med indførslen af antiterrorloven er det også ulovligt at ytre sig på en måde, der kan opildne til terror. Offentligt ansatte er også underlagt tavshedspligt og må ikke udlevere personoplysninger, som de kommer i besiddelse af via deres job. De må dog gerne ytre sig i den offentlige debat, når de udtaler sig personligt og ikke som repræsentant for deres arbejdsplads.

BLASFEMIPARAGRAFFEN:

“Den, der offentligt driver spot med eller forhåner noget her i landet lovligt bestående religions-samfunds troslærdomme eller gudsdyrkelse, straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder”. I 2017 fjernede et politisk flertal blasfemiparagraffen. Begrundelsen for dette var blandt andet at skabe plads til en mere fri og fordomsfri debat om religioner.

RACISMEPARAGRAFFEN:

1§ 266 b: Den, der offentligt eller med forsæt til udbredelse i en videre kreds fremsætter udtalelse eller anden meddelelse, ved hvilken en gruppe af personer trues, forhånes eller nedværdiges på grund af sin race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, tro eller seksuelle orientering, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år. Stk. 2. Ved straffens udmåling skal det betragtes som en særligt skærpende omstændighed, at forholdet har karakter af propagandavirksomhed.

DEL 2.1 – YTRINGSFRIHED

SÅDAN GØR DU:

BESKRIVELSE: I Danmark sikrer både Den Europæiske Menneskerettighedskonvention og Grundloven vores ret til at ytre os. De rettigheder nyder Paing Phyoo Min i Myanmar ikke, idet han blev straffet på baggrund af sine udtalelser. Dog er ytringsfriheden i det danske samfund begrænset, da de danske domstole har ret til at straffe borgere, der gør brug af udtalelser, som er i strid med straffelovens racismeparagraf, injurielovgivningen og antiterrorloven. Offentligt ansatte er desuden underlagt tavshedspligt.

I de følgende opgaver skal eleverne tage stilling til forskellige både kontroversielle og grænseoverskridende citater og diskutere, om der bør være en grænse for ytringsfriheden eller ej.

Vær opmærksom på, at nogle elever kan føle sig umiddelbart presset, sårede og/eller krænkede over nogle af udsagnene. Så vær forberedt på, at diskussionen er forbundet med følelser og værdier.

Sørg for at være opmærksom på elevernes diskussioner, når de arbejder i grupper, guid dem igennem opgaverne og hjælp dem godt igennem den afsluttende diskussion.

I mange samfund kæmper borgere for demokratiske rettigheder og retten til at ytre sig – en kamp mod forskellige former for styrer, der kontrollerer dets befolkninger. I Danmark diskuterer vi derimod ofte, hvor langt vi må og kan gå i ytringsfrihedens navn, når vi debatterer med og om hinanden, marginaliserede grupper, minoriteter, politiske grupperinger og så videre. Videre møder mange elever også ekstreme udtalelser i både skolen, online-miljøer, politiske debatter og så videre. Og diskussionen handler ofte om, hvor langt vi har ret til at gå ud fra et juridisk perspektiv frem for, hvor langt vi bør gå ud fra et etisk perspektiv.

I den følgende opgave skal eleverne sortere i forskellige udsagn fra den virkelige verden i en OKAY- og en IKKE OKAY-bunke og diskutere begrundelsen for deres valg.

1. Udlever **kopiark 5** til grupper á 3-4 elever. Gruppen skal nu gennemgå hvert enkelt citat og overveje, om citaterne går over stregen eller ej.

NB: Der bliver sagt voldsomme ting i en del af citaterne, så vær obs på om øvelsen er egnet i din klasse.

DOMME MV IFB MED SAGER I KOPIARK 5

EKSEMPEL 3: I 2017 blev imamen Mohamad Jammal idømt 14 dages betinget fængsel for at overtræde racismeparagraffen, fordi han udtalte sig forhånende om homoseksuelle.

EKSEMPEL 4: Søren Krarup blev i 2016 beskyldt for racisme, men han er aldrig blevet dømt for dette. Andre partifæller med lignende udtalelser – herunder Jesper Langballe – er dog blevet dømt på baggrund af racismeparagraffen. Partiet har da også tidligere kæmpet for en afskaffelse af racismeparagraffen – paragraf 266b.

EKSEMPEL 8: Facebook fjernede i august 2020 en video fra Donald Trumps Facebookside, fordi den indeholdt "skadelig COVID-19-information" ifølge Facebook. Twitter fulgte trop og fjernede også disse påstande fra den amerikanske præsidents profil. Videoen indeholdt falske påstande om, at blandt andet børn var immune over for COVID-19, hvilket ifølge en talsmand fra Facebook er en overtrædelse af det sociale medies politik om skadelig COVID-19-misinformation.

2. Diskuter dernæst i fællesskab følgende spørgsmål:
 - Hvilke udsagn finder I mest sårende og grænseoverskridende? Hvor synes du personligt, at grænsen går? Hvorfor?
 - Hvor går grænsen mellem kritik og hadefulde kommentarer?
 - Er der nogle af disse kommentarer, der ligger på grænsen i forhold til dansk lovgivning (for eksempel racismeparagraffen eller injurielovgivningen)?
 - Hvad er forskellen på disse udsagn: Hvem, tror du, er blevet straffet for disse udtalelser og hvorfor?
 - Hvilke udsagn er gået ustraffet hen og hvorfor?
 - Sociale medier som Facebook og Twitter blander sig også i kampen om, hvad der er okay at udtale sig om. Twitter har eksempelvis fjernet tweets af den amerikanske præsident Donald Trump. Hvorfor mon det?
 - Er der forskel på disse eksempler på ytringer sammenlignet med Paing Phyto Mins ytringer i casen fra Myanmar? Hvordan og hvorfor?

DEL 2.2 – HVOR GÅR GRÆNSEN?

SÅDAN GØR DU:

1. Del klassen op i seks grupper og udlever en sag til hver gruppe (**kopiark 6**). Grupperne skal nu svare på spørgsmålene fra kopiarket.
2. Hver gruppe vælger dernæst en talsmand, der læser gruppens sag højt og opsummerer gruppens diskussion og konklusion på sagen. Husk at orientere eleverne om, at alle velbegrundede holdninger og argumenter er velkomne.

**NASSIMA AL-SADA, SAUDI-ARABIEN:
FÆNGSLET FOR ARBEJDET FOR KVINDERS FRIHED**

TIDSFORBRUG: Del 1: 45 minutter., Del 2.1: 15 minutter. Del 2.2: 45 minutter.

FAG: Dansk, samfundsfag, *engelsk, sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab samt understøttende undervisning

*Du kan vælge at læse og arbejde med casen på engelsk.

MATERIALER: Kopiark 7 og 7.1, papir, smartboard eller andet til afspilning af YouTube-klip.

BESKRIVELSE: I Saudi-Arabien bliver piger og kvinder livet igennem mødt af diskrimination. Det mandlige værgesystem i Saudi-Arabien betyder, at en kvinde skal have et mandligt familiemedlems godkendelse, når hun skal træffe beslutninger om alt fra uddannelse til rejse, og når hun skal i kontakt med offentlige myndigheder. De senere år er der sket få fremskridt i kvinders rettigheder i landet. Forbudet mod at køre bil blev eksempelvis ophævet i 2018.

Nassima al-Sada er en af de aktivister, der har arbejdet for saudiarabiske kvinders rettigheder. Hun er nu fængslet for sit fredelige arbejde og har både måttet udholde mishandling og isolation i et land, der ser stort på menneskerettigheder. Hun må ikke få besøg heller ikke fra sin advokat. I opgaverne skal eleverne diskutere og undersøge Nassimas sag med særligt fokus på:

- **ARTIKEL 1:** Alle mennesker er født frie og lige. Vi skal behandles lige og med samme værdighed.
- **ARTIKEL 3:** Alle har ret til liv, frihed og sikkerhed. Du er født fri og har ret til et liv i frihed, fri fra frygt.
- **ARTIKEL 5:** Ingen må torturere dig. Og ingen må udsætte dig for grusom, umenneskelig behandling eller straf.

Opgaverne i del 2 giver eleverne mulighed for at dykke ned i samtalen om kønsroller og synet på mænd versus kvinder. I Saudi-Arabien kæmper kvinder for helt basale rettigheder, og mange danske kvinder kæmper fortsat for mere ligestilling mellem mænd og kvinder. Men hvordan ser det mon ud i en ganske almindelig skoleklasse, når det gælder synet på køn og kønsroller?

SÅDAN GØR DU:

DEL 1 –

INDLEDENDE DISKRIMINATIONSØVELSE:

Bed alle drengene sætte sig bagerst i klasseværelset. Fokuser udelukkende på pigerne og stil dem eksempelvis nogle spørgsmål om frikvarteret, den kommende lejr tur eller noget andet, som klassen – også drengene – er

optaget et af. Du ignorerer drengene fuldstændigt. Du undgår også øjenkontakt. Hvis drengene siger noget, så undlad at svare. Saml herefter op på, hvordan det føltes at blive diskrimineret.

NB: Øvelsen er ikke velegnet i alle klasser. Som lærer kender du din klasse bedst.

DISKUSSION

1. Læs i fællesskab sagen om Nassima al-Sada og genfortæl den for hinanden med egne ord.
Undersøg herefter, hvor Saudi-Arabien er placeret på et kort eller Google Maps sammenlignet med Danmark og lav en kort internet-søgning på landet. Drøft gerne et eventuelt kendskab til landet med klassen:
 - a) Hvilket slags land er det?
 - b) Hvilke problemer, tror I, der er i landet?
2. Del dernæst eleverne ud i grupper á tre-fire og udlever **kopiark 7**, som de skal diskutere og finde mulige forklaringer til. Du kan eventuelt lade alle grupper svare på spørgsmålene under punkt 1 og 4, mens spørgsmålene under punkterne 2 og 3 tildeles forskellige grupper. Saml op i plenum.

DEL 2.1. – FOKUS PÅ SPROG OG KØN: KAST SOM EN PIGE!

BESKRIVELSE: Mange tænker måske ikke så meget over det i det daglige, men det danske sprog er ofte kønnet, hvilket der findes talrige eksempler på. Eleverne skal i denne intro-opgave tale om det kønnede sprog, inden en videre diskussion om kønsroller samt det faktum, at ligestilling ikke er noget, der kommer af sig selv.

SÅDAN GØR DU:

1. Del eleverne op i par og bed dem om at mødes "ude på gulvet".
Bed nu eleverne om fysisk at 'løbe som en pige', 'kaste som en pige', 'opføre sig som en pige' og 'tale som en pige' og så videre. Skift derefter ordet pige ud med dreng, og bed eleverne om at gøre det samme. Tal med eleverne om forskellen på eksempelvis at løbe som en pige versus som en dreng. Er der nogle forskelle – og i så fald hvad og hvorfor? Eller er forskelle mellem kønnene noget, som vi har konstrueret?
2. Se derefter følgende video i fællesskab: Run like a girl!
<https://www.youtube.com/watch?v=XJQBjWYDTs>

NB: Amnesty er ikke afsender på videoen, som er en reklame. Videoen skal ikke ses som Amnestys anbefaling af produktet.

3. Tag dernæst en opfølgende samtale om øvelsen og videoen.
4. Er der nogen, der kan sætte ord på, hvad øvelsen drejede sig om?
 - a) Hvorfor er der mon mange, der kommer til at "vise" en forskel alt efter, om vi taler om drenge eller piger?
 - b) Er der nogen, der har fået en form for 'aha-oplevelse'?
 - c) Hvad har disse opfattelser med casen om Nassima at gøre?

DEL 2.2 – FORESTILLINGER OM KØN

BESKRIVELSE: I denne opgave skal eleverne forsøge at beskrive og tildele kønnene kendetegn, for hvordan opfatter vi i grunden hinanden?

Nogle elever vil måske uden selv at vide det have en tendens til at placere mænd og/eller kvinder og/eller kønsneutrale i en traditionel form for 'kønsboks', når det kommer til at beskrive en mands og/eller kvindes og/eller en kønsneutral's rolle, kendetegn, udseende adfærd, hvad der forventes af dem hver især og så videre.

NB: Måske er der elever, der allerede har gjort sig tanker om en nonbinær kønsforståelse. Vær gerne opmærksom på det.

SÅDAN GØR DU:

1. Del eleverne ud i mindre grupper.
2. Del et blankt stykke papir ud til hver gruppe og bed nu eleverne om at tegne en mellemstor firkant (kønsboks). Grupperne skal sammen tegne en 'typisk' kvinde. Herefter tegner de en typisk mand og til sidst en typisk kønsneutral.
3. Bed nu gruppen om at diskutere, hvilke kendetegn, roller og adfærd, som samfundet forventer af den typiske mand/kvinde/kønsneutrale. Tegn og/eller skriv stikord ned i kassen.
4. Lad derefter grupperne diskutere, hvor disse forventninger kommer fra? Hvem har lært dem dette?
5. Lad nu grupperne reflektere over og diskutere, hvad der sker, hvis den 'typiske' mand eller kvinde ikke gør eller er, som samfundet forventer. Lad dem sammen komme med eksempler og scenarier og skriv dette ned i stikordsform UDEN for kassen (eksempelvis job, spørgsmål om barsel, udseende, valg af uddannelse og så videre).

6. Del nu eleverne op i nye grupper og bed dem om at sammenligne deres kønsbokske.
7. Fælles klassediskussion:
 - Hvad har dette lille eksperiment vist os?
 - Er der noget, som har overrasket dig?
 - Hvor stammer disse forventninger om køn fra?
 - Følte du dig på noget tidspunkt provokeret? Hvorfor?
 - Har vi stadig meget at lære i det danske samfund – hvorfor/hvorfor ikke?
 - Hvad er forskellen på kvinders rettigheder i Danmark og Saudi-Arabien? Er der nogen fællestræk?
 - I Saudi-Arabien har kvinder kæmpet for blandt andet at få lov til at køre bil. Hvad tænker du om dette? Hvordan er situationen i Danmark?
 - Har vi i grunden ligestilling i Danmark? Hvad og hvorfor har snakken om kønsroller, syn på køn og så videre noget med diskussionen om ligestilling at gøre?
8. Se afslutningsvist følgende video: <https://www.youtube.com/watch?v=Ob4POZPgMLk> og diskuter, hvorfor de saudiarabiske kvinder er så glade. Se dernæst følgende klip og rund af med nedenstående spørgsmål: <https://www.youtube.com/watch?v=gsNNPzifp-0>

NB: Amnesty er ikke afsender på de to videoer.

- Hvordan viser de to videoer, at vi lever under meget forskellige vilkår?
- Hvordan kan vi ud fra begge videoer diskutere, om der stadig er et problem i, hvordan vi taler om og med hinanden?
- Kan jokes om køn være krænkende? Hvorfor/hvorfor ikke?
- Hvor synes I, at der går en grænse?

**EL HIBLU 3, MALTA/LIBYEN:
RISIKERER FÆNGSEL FOR AT HJÆLPE NØDSTEDTE**

TIDSFORBRUG: Del 1: 30 minutter. Del 2: 20 minutter. Del 2.1: 15 minutter. Del 2.2: 15-20 minutter.

Fag: Dansk, samfundsfag, *engelsk og understøttende undervisning.

*Du kan vælge at læse og arbejde med casen på engelsk.

MATERIALER: Kopiark 8 og 8.1, smartboard eller andet til afspilning af video.

BESKRIVELSE: El Hiblu 3 er tre teenagere, som flygtede fra Guinea til Libyen og derfra til Europa i en gummibåd med 100 andre. Båden sank, og de blev reddet af olietankeren, El Hiblu 3. Personalet på El Hiblu 3 ville ulovligt aflevere flygtningene tilbage til Libyen, og der blev oprør. De tre teenagere fungerede som tolke ombord på skibet, men da det endte i havnen i Malta, blev de anklaget for at have overtaget skibet. De står nu til at få en fængselsstraf på livstid. I opgaverne skal eleverne diskutere og undersøge El Hiblu 3's sag med særligt fokus på følgende menneskerettigheder:

- **ARTIKEL 3:** Alle har ret til liv, frihed og sikkerhed: Du er født fri og har ret til et liv i frihed, fri fra frygt.
- **ARTIKEL 11:** Alle er uskyldige, indtil det modsatte er bevist ved en retfærdig retssag. Og du må kun blive dømt for noget, der var ulovligt, da du gjorde det.
- **ARTIKEL 14:** Retten til asyl.

Opgaverne i del 2 har til formål at skabe et overblik og refleksion over, hvorfor man betegner en gruppe som flygtninge og en anden som migranter, og hvorfor nogle mennesker føler sig nødsaget til at forlade deres hjemland til fordel for noget andet. Hvad skubber dem væk fra deres hjemland, og hvad tiltrækker dem ved det land, de søger. Rollespilsopgaven har til formål at søge en fælles forståelse for de tre drenge og den svære situation, som de står i. For hvordan bevarer tre unge teenagedrenge håbet i en sådan situation?

SÅDAN GØR DU:**DEL 1 – DISKUSSION**

1. Læs i fællesskab sagen om El Hiblu 3 og genfortæl den for hinanden med egne ord.
2. Undersøg, hvor de tre lande Guinea, Libyen og Malta er placeret på et kort eller Google Maps sammenlignet med Danmark og lav en kort internetsøgning på landene. Drøft gerne et eventuelt kendskab til regionen med klassen:
 - a. Hvilket slags land er Guinea i forhold til Libyen og i forhold til Malta?
 - b. Hvilke problemer, tror I, der er i disse lande/regioner?

ASYLANSØGERE OG MIGRANTER

Du kan læse mere om dette i baggrundsdokumentet, der ligger her: www.amnesty.dk/undervisning/skrivforliv

Del dernæst eleverne ud i grupper á tre-fire og udlever **kopiark 8**, som de skal diskutere og finde mulige forklaringer til. Du kan eventuelt lade alle grupper svare på spørgsmålene under punkt 1 og 4, mens spørgsmålene under punkterne 2 og 3 tildeles forskellige grupper. Saml op i plenum.

DEL 2.1 – BILLEDØVELSE:

1. Lav en internet-billedsøgning af bådflygtninge og lad eleverne studere dem nærmere. Vær opmærksom på, at der ligger mange virkelige voldsomme billeder på internettet, som kan være svære for eleverne. I makkerpar lader du eleverne vælge et billede ud, som gør særligt indtryk på dem. Lad eleverne beskrive billedet objektivt for et andet makkerpar, hvorefter de taler sammen, om hvilke tanker de får, når de ser billederne og hvorfor.
2. Diskuter dernæst i grupper, hvad der mon får disse mennesker til at forlade deres hjemland. Hver gruppe laver en brainstorm over mulige årsager.
3. Lav en fælles opsamling på tavlen, hvor I sammen gennemgår, hvilke årsager der både presser og tiltrækker mennesker til at rykke sig fra A til B:
 - Fattigdom og arbejdsløshed
 - Sult og hungersnød
 - Klimaforandringer
 - Krig og konflikt
 - Flugt fra lande, der ikke respekterer menneskerettigheder
 - Frygt for forfølgelse grundet seksualitet, politisk holdning og så videre
4. Sammen ser I videoen* om El Hiblu 3, som genfortæller drengenes historie https://www.free-elhiblu3.info/?fbclid=IwAR3fAZqstn1cEW1Zc-S6uLtE6V_6zPommNSMPwumordcEpwUz10hRpwVdIgg. Videoen kan være vanskelig rent sprogligt for nogle elever, så stop gerne videoen undervejs og tal om situationens forløb. Tal dernæst om, hvad flygtningene og migranterne ombord på skibet fortalte om turen mod Europa og om vilkårene i Libyen. Hvorfor flygter de mod Europa? Hvorfor beskyldte myndighederne i Malta drengene for terrorisme?

* Afsender på videoen er ikke Amnesty International.

NB: El Hiblu 3 har hverken udøvet terrorisme eller kapret et skib. De er heller ikke pirater. Hvis dine elever begynder at fremføre disse argumenter, så er det vigtigt at understrege, at El Hiblu 3 ikke har begået en eneste af disse typer af kriminalitet. El Hiblu 3 har heller ikke ødelagt noget på skibet eller gjort nogen fortræd.

DEL 2.2 – ROLLESPIL:

1. Saml klassen og vælg tre frivillige elever, der gerne vil deltage i rollespillet. Placer de tre elever i midten. De tre elever skal nu forestille sig, at de er El Hiblu 3. Resten af klassen kan nu stille spørgsmål til de tre frivillige, som skal forsøge at svare på de andres spørgsmål, som man tror, at de tre teenagere, El Hiblu 3, ville have svaret.

EKSEMPELVIS:

- Hvordan var jeres liv før flugten og senere anholdelsen? Hvad kunne du rigtig godt lide at lave? Hvad interesserede du dig for?
 - Hvad fik jer til at rejse fra Guinea? Hvorfor valgte I at søge mod Europa? Hvordan var situationen, da I havnede i Libyen?
 - Hvordan reagerede du, da kaptajnen meddelte, at han ville sejle jer tilbage til Libyen? Hvordan reagerede I, da I blev anklaget for at have overtaget skibet? Hvordan var stemningen på båden?
 - Hvordan føles det at blive så uretfærdigt behandlet? Hvordan bevarer I håbet inde i fængslet?
 - Hvis I vidste, at folk ude i verden fulgte med i jeres sag, hvad ville I så sige til dem? Hvordan føler I, at folk ude i verden kan hjælpe jer? Hvis I vidste, at folk var i gang med at skrive breve til jer, hvad ville I så sige?
 - Fortsæt gerne øvelsen med dine og elevernes egne spørgsmål.
2. Slut af med, at alle eleverne lukker øjnene, mens du stiller dem spørgsmålet: Hvis I kunne sende en besked til de tre drenge, hvad ville I så fortælle? Lad eleverne svare på spørgsmålet. Diskuter afslutningsvis, hvad det mon betyder for et menneske i en vanskelig situation at modtage personlige breve og vide, at der er nogen, der kæmper for ens sag?

MELIKE BALKAN OG ÖZGÜR GÜR, TYRKIET: KÆMPER FOR LGBTI+ RETTIGHEDER

TIDSFORBRUG: Del 1: 30 minutter. Del 2.1: 25 minutter. Del 2.2: 25 minutter.
Del 2.3: 20 minutter.

FAG: Dansk, samfundsfag, *engelsk, sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab samt understøttende undervisning

*Du kan vælge at læse og arbejde med casen på engelsk.

MATERIALER: Kopiark 9, 9.1 og 10.

BESKRIVELSE: De tyrkiske biologistuderende Melike Balkan og Özgür Gür har siden de begyndte på universitetet kæmpet for rettigheder for LGBTI+ personer. De har planlagt flere pride-marcher, men i maj 2019 blev de anholdt af politiet efter en fredelig sit-in. De risikerer tre års fængsel blot for at udøve deres forsamlings- og ytringsfrihed. I opgaverne skal eleverne diskutere og undersøge de to studerendes sag med særligt fokus på følgende menneskerettigheder:

- **ARTIKEL 2:** Alle har ret til menneskerettigheder uden forskelsbehandling. Uanset hvem du er, hvor du er født, hvilket køn du har, og hvor dan du ser ud, har du de samme rettigheder.
- **ARTIKEL 20:** Alle har ret til at deltage i fredelige protester, møder og foreninger. Og ingen er tvunget til at tilhøre en forening.

I opgaverne under del 2 skal eleverne arbejde med deres egen grad af tolerance og inklusion i forhold til LGBTI+ personer. Hvordan ser det egentligt ud med tolerancen i det danske samfund, lokalområdet, skolen, i klassen og hos den enkelte elev? Dette skal eleverne både diskutere, undersøge og forholde sig til.

Billedopgaven giver desuden mulighed for at diskutere retten til at protestere, at forsamlе sig og gøre brug af sin ytringsfrihed. I Danmark har vi en lang tradition for at både forsamlе os og protestere, når der er grund til dette. Men i 2009 blev der en indført en lov ('Lømmepakken'), der gjaldt i en årrække, hvilket resulterede i brud på grundlæggende menneske- og grundlovssikrede rettigheder. Denne situation kan klassen også vælge at arbejde med.

SÅDAN GØR DU:

DEL 1 – DISKUSSION

1. Læs i fællesskab sagen om Melike Balkan og Özgür Gür og genfortæl den for hinanden med egne ord.
2. Undersøg, hvor Tyrkiet er placeret på et kort eller Google Maps sammenlignet med Danmark og lav en kort internetsøgning på landet. Drøft gerne et eventuelt kendskab til landet med klassen:
 - a) Hvilket slags land er det?
 - b) Hvilke problemstillinger, tror I, er i dette land?

VIGTIGHEDEN AF PRIDES

Amnesty har samlet fem grunde til, hvorfor prides er vigtige. Se dem her: <https://amnesty.dk/nyhedsliste/2019/5-grunde-til-at-prides-stadigt-er-vigtige-i-2019#:~:text=At%20g%C3%A5%20med%20i%20en,kun%20inspirerende%20fejringer%20af%20mangfoldighed.>

3. Del dernæst eleverne ud i grupper á tre-fire og udlever **kopiark 9**, som de skal diskutere og finde mulige forklaringer til. Du kan eventuelt lade alle grupper svare på spørgsmålene under punkt 1 og 5, mens spørgsmålene under punkterne 2, 3 og 4 tildeles forskellige grupper. Saml op i plenum.

DEL 2.1 – TOLERANCEØVELSER

I følgende opgaver skal eleverne forholde sig vurderende og reflekterende til spørgsmål om homoseksualitet, normer og LGBTI+personers sikkerhed.

1. Line of decision: Eleverne stiller sig op i et spektrum fra helt enig til helt uenig på baggrund af nedenstående spørgsmål og statements. Efter hvert spørgsmål placerer de sig der, hvor de er mest enige eller uenige. Marker eventuelt linjen med 5 punkter ved at lægge sedler ud med tal fra 1 ('helt enig') til 5 ('helt uenig').

Du læser ét dilemmafyldt udsagn højt ad gangen. Eleverne vurderer derefter for sig selv, om de er enige eller ej. De må gerne stille forståelsesspørgsmål til udsagnene. Når de har besluttet sig, stiller de sig i al stilhed hen til det punkt på linjen, der svarer til deres holdning.

Under øvelsen er det fint, hvis der stilles opklarende spørgsmål. Det er også vigtigt at fortælle eleverne, at man selvfølgelig kan ændre mening eller ikke have lyst til at sige sin mening. På den måde holdes de ikke personligt ansvarlige for deres valg af ståsted.

Du kan spørge ind til elevernes begrundelse efter hvert udsagn eller vælge at vente, til der er taget stilling til alle udsagn. Det er vigtigt at spørge ind med åbenhed og respekt – stil derfor altid åbne og undersøgende spørgsmål.

Det er frugtbart at give plads til så mange forskellige forståelser af problematikken og bud på løsninger som muligt. Spørg for eksempel "Okay, det var en holdning – er der nogen grupper, der har tænkt helt anderledes om det her?" Suppler eventuelt med andre forståelser, når klassens opfattelser synes udtømt. Det er tilladt for eleverne at skifte plads under argumentationsrunden, hvis andre i klassen kommer med gode argumenter, som betyder, at man ændrer holdning til dilemmaet.

- I min klasse er det vigtigt, at man ikke skiller sig for meget ud.
- I min klasse er der plads til forskellige typer – man kan være sig selv.
- Alle har ret til at være sig selv i vores klasse.

- I vores klasse kan alle se ud, som de vil.
- Det er nemmere at være heteroseksuel end homoseksuel på vores skole.
- Det er nemmere at være homoseksuel end heteroseksuel på vores skole.
- Ordet 'homo' bliver ofte brugt som skældsord på min skole.
- Hvis jeg oplevede, at nogen blev kaldt for 'homo' eller 'bøsse', så ville jeg bryde ind.
- Homoseksualitet er acceptabelt på vores skole.
- Lige gyldigt hvilken seksualitet, man har, så bliver man ikke drillet her i klassen.
- Det nemt at være homoseksuel i Danmark.
- Homofobi er et problem i Danmark.
- Homofobi er et problem mange steder i verden.
- (Artikel 2) Alle har ret til menneskerettigheder uden forskelsbehandling. Uanset hvem du er, hvor du er født, hvilket køn du har, og hvordan du ser ud, har du de samme rettigheder.

2. Efter øvelsen kan du spørge ind til elevernes svar eksempelvis ved hjælp af følgende åbende spørgsmål:

- Hvad synes I om øvelsen?
- Var der steder, hvor I var i tvivl?
- Var der steder, hvor I ikke var i tvivl?
- Hvorfor er det vigtigt at kunne være sig selv?
- Hvad ville der ske i vores klasse, hvis en dreng blev kæreste med en anden dreng eller en pige med en anden pige?
- Hvad kan vi gøre hver især og som klasse for at komme homofobi til livs?
- I casen fra Tyrkiet arrangerer Melike Balkan og Özgür Gür pride-marcher og sit-ins for at gøre opmærksom på LGBTI+personers rettigheder. Kunne du finde på at deltage i sådanne arrangementer, for eksempel Copenhagen Pride? Hvorfor/hvorfor ikke? Kunne du finde på selv at tage teten og arrangere lignende arrangementer og/eller protester? Hvorfor/hvorfor ikke?
- Er der rettigheder, som LGBTI+personer stadig ikke har i Danmark?

DEL 2.2 – KORTLÆGNING AF DIN SKOLE OG NÆROMRÅDE

BESKRIVELSE:

I følgende opgave skal eleverne forsøge at kortlægge og udpege steder på skolen og i lokalområdet, hvor det kan være svært for LGBTI+personer at færdes. Mange tager det for givet, at vi alle føler os lige trygge de samme steder, hvilket følgende opgave har til formål at skabe refleksion omkring.

1. Diskuter, hvad det vil sige at blive ekskluderet og stigmatiseret. Lad gerne eleverne slå begreberne op i en onlineordbog. Diskuter forskellige situationer, som mennesker kan føle sig ekskluderet på baggrund af (seksuel orientering, køn, kønsidentitet, hudfarve, etnicitet, politisk orientering og så videre)
2. Del eleverne ud i mindre grupper á cirka tre og lad dem diskutere, hvilken form for stigmatisering og følelsen af ekskludering LGBTI+personer risikerer at opleve i deres liv.
3. Diskuter dernæst, hvor på skolen LGBTI+personer kan føle sig trygge – og hvor de risikerer det modsatte. Udlever **kopiark 10**. Bed nu eleverne om at identificere 'trygge' og 'utrygge' områder i lokalområdet.
4. Til slut taler du med eleverne og udfordrer dem med kritiske spørgsmål om grunden til, at de steder, som de har udvalgt, skulle være særligt udfordrende for LGBTI+personer. Er det trygt at være en LGBTI+person på skolen? Hvorfor/hvorfor ikke? Hvordan ville andre elever fra andre klasser/årgange reagere?

Diskuter, om der også er steder, hvor piger/kvinder, personer med anden etnisk baggrund og så videre kunne føle sig utrygge eller lige trygge? Har øvelse skabt undren hos dig? Er der noget, som kommer bag på dig – nye overvejelser eller andet? Er der noget, som du/I kan gøre for at gøre skolen til et tryggere sted at være? Hvordan?

DEL 2.3 – BILLEDØVELSE: RETTEN TIL AT DEMONSTRERE

BESKRIVELSE: Ifølge artikel 20 i Menneskerettighedskonventionen har vi ret til følgende:

“Alle har ret til at deltage i fredelige protester, møder og foreninger. Og ingen er tvunget til at tilhøre en forening”.

Ligesom casen fra Tyrkiet oplever mange mennesker forskellige steder i verden, at denne rettighed er taget fra dem af forskellige årsager. I 2009 blev den såkaldte 'Lømmelpakke' vedtaget i det danske Folketing i forbindelse med en større klimademonstration (COP15). Lømmelpakken skabte stor debat, da den betød indskrænkninger i den grundlovssikrede forsamlingsret. Under COP15 i København foretog politiet masseanholdelser, da over 900 deltagere i en lovlig demonstration blev præventivt anholdt. Blandt de anholdte var en gruppe voldelige demonstranter, der blandt andet havde kastet med flasker og brosten. Omvendt var der også store grupper af fredelige demonstranter.

Under anholdelsen blev de anholdte placeret i 'futtog', hvor de sad i cirka fire timer uden mulighed for blandt andet at komme på toilettet. Nogle af demonstranterne klagede senere over politiets behandling – med opbakning fra flere meningsdannere og jurister. Både Københavns Byret og Østre Landsret kendte disse præventive anholdelser for ulovlige, og de anholdte fik ved landsretten tilkendt en erstatning fra Københavns Politi for 'uberettiget frihedsberøvelse' og 'nedværdigende behandling'. Dermed slog retten fast, at lige præcis disse personer ikke havde været til fare for nogens sikkerhed, og at der under anholdelsen var sket et brud på menneskerettighederne.

Formålet med følgende øvelse er at få eleverne til at reflektere over, om menneskerettighederne i Danmark altid bliver overholdt, eller om det er noget, som vi skal holde øje med og værne om?

SÅDAN GØR DU:

1. Som lærer laver du en Googlesøgning på ordene: Cop15, klima, demonstration, futtog.
2. Lad eleverne beskrive billederne objektivt for et andet makkerpar, hvorefter de taler sammen om, hvilke tanker de får, når de ser billederne og hvorfor. Spørg eleverne, hvad de ser på billedet. Hvor i verden foregår det? Hvad foregår der helt præcist på billederne? Hvad tænker du umiddelbart om situationen?
3. Fortæl dernæst eleverne om billedernes kontekst og sæt dem ind i, hvad sagen drejer sig om.
4. Fælles diskussion: Gælder menneskerettighederne altid? Bør de gælde altid? Eller er det kun, når det er belejligt? Kan man være nødt til at sætte dem til side, hvis der eksempelvis er krig?

EVALUERING

OPSAMLING PÅ LÆRINGSMÅL OG EVALUERING

TIDSFORBRUG: 15-30 minutter.

MATERIALER: Kopiark 11 og 12.

SÅDAN GØR DU:

Lad eleverne tale om nedenstående udsagn. Skriv dem eventuelt på tavlen og lad eleverne diskutere dem i mindre grupper:

- Det, der overraskede mig mest, var ...
- Det mest interessante var ...
- Det sværeste var ...
- Min præstation var ...
- Jeg forstår ikke ...

Du kan samle op på elevernes gruppesnak i plenum. Du kan vælge at udlevere **kopiark 11** til eleverne. Her får eleverne mulighed for at svare skriftligt på læringsmålene for forløbet. Der skal sættes kryds i et af felterne til hvert mål.

På **kopiark 12** kan eleverne skrive alt det ned, de har lært.

GUIDE TIL BREVSKRIVNING

Du kan skrive to forskellige slags breve til hver sag. Det ene brev er et appelbrev. Det andet et solidaritetsbrev. Du kan skrive på enten engelsk eller dansk.

APPELBREV: Formålet er at få modtageren til at overholde menneskerettighederne. Det er en god idé at lægge vægt på modtagerens forpligtelser over for den person, hvis rettigheder bliver krænket. Appelbrevene bliver sendt til myndighedspersoner som kongelige, præsidenter, statsministre eller borgmestre, da disse personer har pligt til og mulighed for at stoppe de krænkelser, der finder sted. Sproget i dit appelbrev afgør, om modtageren tager brevet alvorligt. Det er vigtigt, at du er høflig uanset situationen. Det er ligeledes vigtigt at huske på, at formålet med et appelbrev ikke er at give udtryk for din egen personlige holdning, men derimod at opfordre modtageren til at respektere menneskerettighederne.

SOLIDARITETSBEV: Modtageren er en af personerne i de fem sager, som du har læst om. Brevet skal give håb og tro på, at deres kamp for retfærdighed vil lykkes.

Brevet behøver ikke at være langt. Det vigtigste er, at det kommer fra hjertet og formidler sympati med modtagerens situation. Selvfølgelig er indholdet af dit solidaritetsbrev vigtigt, men alene det at modtage et brev kan have stor betydning. Brevet viser nemlig modtageren, at omverdenen kæmper for, at vedkommendes menneskerettigheder bliver overholdt. Du kan måske medsende et fotografi af noget natur (ikke et billede af dig selv) eller en tegning til vedkommende, som skal modtage solidaritetsbrevet.

Vi ved, at det vækker glæde og håb at modtage postkort med motiver fra hele verden. Gå eventuelt en tur i efterårs- eller vinterlandsskabet, og tag billeder af steder, som betyder noget særligt for dig, og som du gerne vil dele med en af personerne bag årets sager. Du kan printe billederne ud på karton og bruge dem som postkort, hvorpå du skriver dine hilsner til personerne. Du kan også gå på opdagelse i gamle aviser eller blade og sammensætte symbolfyldte kollager, som siger noget om årets sager. Og endelig kan du tegne eller male motiver som en del af brevets indhold.

HJÆLP NASSIMA AL-SADA

Skriv et appelbrev til kongen af Saudi-Arabien, His Majesty King Salman bin Abdul Aziz Al Saud. Indled dit brev med 'Your Majesty'. Skriv dernæst, at du er bekymret for Nassima Al-Sada, og at du gerne vil have kongen til at kigge på hendes sag.

Du kan eksempelvis beskrive de krænkelser, hun har været udsat for:

- Hun er blevet fængslet udelukkende for sit fredelige menneskerettighedsarbejde.
- Hun har siddet i isolation i et år.
- Hun har været udsat for mishandling.
- Hun må ikke få besøg af sin advokat.

Herefter kan du skrive Amnestys krav:

- Nassima al-Sada skal løslades øjeblikkeligt og uden betingelser.

Som afslutning kan du skrive, at du sætter pris på hans opmærksomhed og stoler på, at han vil se nærmere på sagen.

Afslut dit brev med 'Yours sincerely' efterfulgt af dit navn.

GLOSELISTE

- Mandlig væрге: Male guardian
- Fængslet: Imprisoned
- Isolationsfængsling: Solitary confinement
- Mishandling: Ill-treatment
- Øjeblikkeligt og uden betingelser: Immediately and unconditionally

Skriv en solidaritetshilsen til Nassima Al-Sada. Send en hilsen til Nassima, så hun ved, at hun ikke er glemt, og at vi er mange, der kæmper for hendes løsladelse. Fortæl hende, at du beundrer hendes mod.

NB: Det er meget vigtigt, at du ikke bruger ordet tortur i dit breve. Du skal skrive mishandling. Det er efter ønske fra Nassimas familie.

HJÆLP MELIKE BALKAN & ÖZGÜR GÜR

Skriv et appelbrev til den tyrkiske justitsminister, Mr Abdülhamit Gül. Indled dit brev med **'Dear Minister of Justice'**. Skriv dernæst til justitsministeren, at du er bekymret for Melike og Özgür, og at du gerne vil have justitsministeren til at kigge på deres sag.

Du kan eksempelvis beskrive de krænkelser, de har været udsat for:

- Politiet brugte vold og tåregas imod de fredelige deltagere i protesten.
- Nogle af de anholdte havde ikke engang havde deltaget i protesten.
- De anholdte risikerer op til tre års fængsel, udelukkende fordi de har brugt deres ret til at protestere fredeligt.

Herefter kan du skrive Amnestys krav:

- Myndighederne skal frikende Melike og Özgür og droppe alle anklager mod dem.

Som afslutning kan du skrive, at du sætter pris på hans opmærksomhed og stoler på, at han vil se nærmere på sagen. Afslut dit brev med **'Yours sincerely'** efterfulgt af dit navn.

NB: Melike og Özgür identificerer sig hverken som mand/dreng eller kvinde/pige og ønsker derfor ikke at blive tiltalt som han eller hun, men som de eller dem.

GLOSELISTE

- Siddende pride-protest: Pride sit-in.
- Deltagere i protesten: Protesters.
- Fredelig forsamling: Peaceful assembly.
- Anholdte: Detained.
- Bruge deres ret til at protestere fredeligt: Exercising their right to protest peacefully.

Skriv en solidaritetshilsen til Melike Balkan & Özgür Gür, så de ved, at de ikke er alene i deres kamp for at blive frikendt. Fortæl dem, at du beundrer deres mod.

HJÆLP JANI SILVA

Skriv et appelbrev til Colombias præsident, Mr Iván Duque. Indled dit brev med **'Dear Mr President'**.

Derefter kan du skrive, at du er bekymret for Jani Silva, og at du gerne vil have præsidenten til at kigge på hendes sag. Du kan beskrive de krænkelser, hun har været udsat for:

- Hun er blevet forfulgt, chikaneret og har modtaget dødstrusler for at beskytte regnskoven.
- Covid-19 har gjort det værre, da Jani er tvunget til at blive i sit hjem.
- At der i juli 2020 blev afsløret fortrolig information om, at den væbnede gruppe "La Mafia" angiveligt har en plan om at dræbe Jani.

Herefter kan du skrive Amnestys krav:

- Myndighederne skal beskytte Jani Silva, så hun kan fortsætte sit fredelige arbejde og forsvare naturressourcerne i området.

Som afslutning kan du skrive, at du sætter stor pris på hans opmærksomhed og stoler på, at han vil se nærmere på sagen. Afslut dit brev med **'Yours sincerely'** efterfulgt af dit navn.

GLOSELISTE

- Naturressourcer: Natural resources.
- Fortrolig information: Confidential information.
- Chikaneret: Harassed.
- Dødstrusler: Death threats.

Skriv en solidaritetshilsen til Jani Silva, så hun ved, vi er mange, som kæmper for hendes beskyttelse. Fortæl hende, at du beundrer hendes mod.

HJÆLP PAING PHYO MIN

Skriv et appelbrev til Myanmars leder og statsråd, H.E. Aung San Suu Kyi. Indled dit brev med **'Your Excellency'**. Derefter kan du skrive, at du er bekymret for Paing Phyto Min, og at du gerne vil have hende til at kigge på hans sag.

Du kan beskrive de krænkelser, han har været udsat for:

- Han er blevet arresteret for at optræde udklædt som soldat og benytte sin ytringsfrihed.
- At han er blevet idømt seks års fængsel for at gøre grin med militæret.

Herefter kan du skrive Amnestys krav:

- Myndighederne skal øjeblikkeligt og uden betingelser løslade Paing Phyto Min.

Som afslutning kan du skrive, at du sætter stor pris på hendes opmærksomhed og stoler på, at hun vil se nærmere på sagen. Afslut dit brev med **'Yours sincerely'** efterfulgt af dit navn.

GLOSELISTE

- Optræde udklædt som soldat: Performing dressed as a soldier.
- Bruge sin ytringsfrihed: Exercise your right to freedom of speech.
- Løslade øjeblikkeligt og uden betingelser: Release immediately and unconditionally.

Skriv en solidaritetshilsen til Paing Phyto Min, så han ved, at han ikke er glemt, og at vi er mange, der kæmper for hans løsladelse. Fortæl ham, at du beundrer hans mod.

HJÆLP EL HIBLU 3

Skriv et appelbrev til Maltas rigsadvokat

Indled dit brev med **'Your Excellency'**. Skriv dernæst, at du er bekymret for El Hiblu 3, og at du gerne vil have rigsadvokaten til at kigge på deres sag.

Du kan beskrive de krænkelser, de har været udsat for:

- De er anklaget for at have havde overtaget skibet, selvom de blot forsvarede deres egne og deres medpassagerers rettigheder til ikke at blive sendt tilbage til mulig tortur i Libyen.
- De risikerer fængselsstraffe på livstid, fordi de prøvede at hjælpe med at tolke.

Herefter kan du skrive Amnestys krav:

- Alle anklager mod dem skal frafalde, og sagen skal lukkes.

Som afslutning kan du skrive, at du sætter stor pris på hans opmærksomhed og stoler på, at han vil se nærmere på sagen. Afslut dit brev med **'Yours sincerely'** efterfulgt af dit navn.

GLOSELISTE

- Forsvare deres egne og deres medpassagerers rettigheder: Defend their own and the other passenger's rights.
- Ulovligt: Unlawful.
- Fungere som tolke: Acting as interpreters.
- Frafalde alle anklager: Drop all charges.

Skriv en solidaritetshilsen til El Hiblu 3, så de ved, at de ikke er glemt, og at vi er mange, der kæmper for deres sag. Fortæl dem, at du beundrer deres mod.

INTRODUKTION TIL MENNESKERETTIGHEDERNE

DISKUSSIONSPØRGSMÅL TIL INTROOPGAVEN

1. Hvad er menneskerettighederne for noget? Og hvordan opstod de?
2. Hvad er en menneskerettighedsforkæmper? Hvad kæmper personen for, og hvorfor er sagen så vigtig? Gå online og find eksempler.
3. Hvilke generelle trusler tror I, der er for menneskerettighedsforkæmpere rundt omkring i verden? Uddyb svaret så godt, som I kan.
4. Hvad betyder det, at mennesker kan bruge internettet og sociale medier i deres kamp for menneskerettighederne (eksempelvis #Blacklivesmatter)?
5. Hvordan kan man ellers kæmpe for menneskerettighederne? Hvad gør Amnesty International eksempelvis for at kæmpe for andre menneskers rettigheder (undersøg, hvad Amnesty International er, og hvad organisationen kæmper for)?

SVAR INDIVIDUELT PÅ DET SIDSTE SPØRGSMÅL, OG SKRIV DIT SVAR NED

6. Tænk over en situation, hvor du eller en anden person har stået op for dine egne eller andres rettigheder: Hvad skete der, hvilke udfordringer var der, og hvorfor var der tale om 'mod'. Hvad fik dig til at reagere og hvorfor?
7. Hvornår er menneskerettighederne vigtige i din egen hverdag?
8. Kan du komme i tanke om nogle eksempler på, hvornår menneskerettighederne har været udfordret i Danmark?
9. Kan du komme på nogle eksempler på, at vi i Danmark ikke overholder menneskerettighederne?

COLOMBIA: DISKUSSIONSSPØRGSMÅL

Undersøg og diskuter de følgende spørgsmål med din gruppe:

1. SELVE SAGEN

- Beskriv sagen med dine egne ord – hvad drejer den sig om?
- Hvad kæmper Jani Silva for og hvorfor?
- Hvilke menneskerettigheder bliver krænket i sagen og hvorfor?
- Hvorfor tror du, at Amnesty International har valgt at sætte fokus på denne sag?

2. MILJØ OG MENNESKERETTIGHEDER

- Overvej følgende: Hvad har miljøet og menneskerettighederne med hinanden at gøre?
- Hvordan kan klimaforandringer, ændringer i miljøet og truslen mod naturområder påvirke især fattige og sårbare folk i verden? Hvorfor kan disse grupper være særligt udsatte?
- Hvilke konsekvenser har det for lokalbefolkningen og regnskoven, at olievirksomheder rykker ind i området?

3. AKTIVISME

- Hvad betyder det, at en person som Jani Silva informerer og aktiverer borgere i sit lokalsamfund? Har du nogensinde selv kæmpet for en sag sammen med andre? Uddyb dit svar. Hvad betød det for dig, at I stod sammen?
- Hvilke konsekvenser har det fået for Jani, at hun kæmper for regnskoven, miljøet og et trygt sted at bo?

4. TÆNK OVER ...

- Hvad har denne sag fået dig til at undre dig over?
- Hvad har du lært ud fra denne sag?
- Hvis du kunne sige eller skrive noget direkte til Jani, hvad ville det så være?

COLOMBIA: QUESTIONS FOR DISCUSSION

Research and discuss the following questions in groups or with a partner:

1. THE CASE

- Describe the case in your own words – what is the case about?
- What is Jani fighting for and why is that?
- Which human rights are being violated in the case and why?
- Why do you think that Amnesty International has chosen to focus on this specific case?

2. THE ENVIRONMENT AND HUMAN RIGHTS

- Consider the following: What do the environment and human rights have to do with each other?
- How can climate change, changes in the environment and the threat to natural areas affect the poor, vulnerable and indigenous people of the world? Why are these groups particularly vulnerable to these changes?
- What consequences do local populations and the rainforest face when oil companies suddenly start operating in these areas?

3. ACTIVISM

- What is the effect when an activist like Jani Silva informs and activates citizens in her local community?
- Have you ever yourself fought for a cause on your own and/or in collaboration with others? Elaborate your answer. What did it mean to you that you fought for this cause with others and not on your own?
- Which consequences do Jani face because of her fight for the rainforest, environment and a safe place to live for her and her community?

4. REFLECT UPON THIS ...

- What did this case make you wonder about?
- What did you learn from this case?
- If you could say or write something directly to Jani what would it be?

MYANMAR: DISKUSSIONSPØRGSMÅL

Undersøg og diskuter de følgende spørgsmål med din gruppe:

1. SELVE SAGEN

- Beskriv sagen med dine egne ord.
- Hvorfor blev Paing Phyo Min anholdt? Hvad tænker du umiddelbart om den straf, som han er blevet idømt?
- Hvilke menneskerettigheder bliver krænket i sagen og hvorfor?
- Hvorfor tror du, at Amnesty International har valgt at sætte fokus på denne sag?

2. RETTEN TIL AT YTRE SIG

- Hvad betyder ytringsfrihed i grunden? Diskuter og beskriv begrebet med dine egne ord.
- Hvad betyder ytringsfrihed for dig i dit liv?
- Skriv så mange eksempler på måder, hvorpå mennesket kan ytre sig, som du kan.
- Kender du til grupper i Danmark, der er særligt gode til at gøre brug af deres ytringsfrihed? Hvilke?

3. SATIRE OG KOMIK SOM YTRINGSFRIHED

- Hvorfor reagerer militæret så voldsomt på Paing Phyo Mins ytringer?
- Ville politikere og militæret reagere på samme måde i Danmark? Hvorfor/hvorfor ikke?

- Kender du til komikere og satirikere i Danmark, der ofte bruger ytringsfriheden til at formidle budskaber? Find gerne et par eksempler.
- Kan komikere tillade sig mere end almindelige borgere? Hvorfor/hvorfor ikke?

4. MÅ MAN SIGE ALT?

- Undersøg, hvilken form for ytringsfrihed vi har i Danmark.
- Findes der grænser for, hvad en borger i Danmark må sige? Uddyb dit svar.
- Mener du, at der bør være en grænse for, hvad vi må udtale os om og sige om hinanden? Uddyb dit svar.
- Kender du til mennesker, der er blevet dømt på baggrund af udtalelser? Diskuter jer frem til et par eksempler.

5. TÆNK OVER ...

- Hvad har denne sag fået dig til at undre dig over?
- Hvad har du lært af denne sag?
- Hvis du kunne sige eller skrive noget direkte til Paing Phyo Min, hvad ville det så være?

MYANMAR: QUESTIONS FOR DISCUSSION

Research and discuss the following questions in groups or with a partner:

1. THE CASE

- Describe the case in your own words – what is the case about?
- Why was Paing Phyto Min arrested? What is your first thought about the sentence?
- Which human rights are being violated in the case and why?
- Why do you think that Amnesty International has chosen to focus on this specific case?

2. FREEDOM OF SPEECH

- What is 'freedom of speech'? Discuss and describe the term in your own words.
- What does 'freedom of speech' mean to you in your life?
- Write down as many examples of ways in which it is possible to make use of 'freedom of speech'.
- Can you write and/or say everything you feel like? Why/why not?
- Do you know any group of people in Denmark that are particularly good at making use of 'freedom of speech'?

3. SATIRE AND COMEDY AS PART OF 'FREEDOM OF SPEECH'

- Why did the Burmese military react so strongly on Paing Phyto Mins utterance?

- Would Danish politicians and military react in a similar way? Why/why not?
- Do you know any Danish comedians who often use 'freedom of speech' to convey messages? Find a few examples.
- Are comedians allowed to say and do more than ordinary citizens in a country? Why/why not?

4. AM I ALLOWED TO SAY ... ANYTHING?

- Discuss what kind of freedom of speech we have in Denmark.
- Are there any limits for what a person in Denmark is allowed to say?
- Do you think that there should be limits for what we are allowed to say to and about each other? Why/why not?
- Do you know any examples of people who have been convicted because of their utterances?

5. REFLECT UPON THIS ...

- What did this case make you wonder about?
- What did you learn from this case?
- If you could say or write something directly to Paing Phyto Min what would it be?

MÅ MAN GODT SIGE DET?!

1. “Jeg anklager kvinder for at være i deres følelsers vold og uden tilstrækkelig kontakt med deres forstand. Jeg anklager kvinder for at være uærlige om, hvad de i virkeligheden foretrækker i forholdet mellem mænd og kvinder, når det handler om ‘ligestilling’.”
(Ole Birk Olesen, forhenværende minister, Liberal Alliance)

2. “Covid-19 er ren hokus-pokus.” (Mads Palsvig, JFK21)

3. “Det er unaturligt (at være homoseksuel). Det er ligesom at dyrke sex med dyr. Det er på samme måde unormalt.” (Imam Mohamad Jammal)

4. “For så vidt som man siger, at hagekorset er symbolet på nazismen, så er det jo altså af samme art som Islams tørklæde.” (Søren Krarup, Dansk Folkeparti)

5. “Ulækkert, at de synger og spiller EU-hymnen ved Grand Prix. Der er bunker af europæiske lande, der ikke er med i den klamme klub.”
(Søren Espersen, Dansk Folkeparti)

6. “Måske er det alle klima ... hvad er det nu, man kalder dem ... klimatosser? Nej, alle dem, der alene går op i klima. Det gør vi også i Dansk Folkeparti, men det er ikke dét, vi alene går op i.”
(Pia Kjærsgaard, Dansk Folkeparti)

7. “Jeg har ikke ondt af dem, der drukner på flugt. De kunne jo også bare lade være.”
(Kasper Ravn Fredensborg)

8. “Børn er ‘næsten immune’ over for coronavirus.” (Donald Trump)

9. “Vi, der ikke tror på coronaen, og som ikke går med mundbind, vil opfatte de andre som får, der blindt adlyder den nye fascisme”.
(Per Brændgaard – www.Perbraendgaard.dk)

10. “Jeg var lige startet i Danmarks Radio, vi skulle til julefrokost, og jeg havde glædet mig, og så kommer der den her store tv-kanon op, tager fat i min arm og siger: “Hvis du ikke går med ud og sutter min pik, så fucking ødelægger jeg din karriere. Så ødelægger jeg dig.” (Sofie Linde)

HVOR GÅR GRÆNSEN?

1. En nynazistisk lokalradio starter op. Radiokanalens formål er at kritisere jøder og indvandreres tilstedeværelse i Danmark.
2. En demonstration finder sted foran Christiansborg, hvor det danske flag bliver brændt og trampet på af nogle af demonstranterne.
3. En hemmelig dansk gruppe lancerer en hjemmeside, der publicerer klassificerede og lækkede dokumenter fra både organisationer og statsmagter. Organisationen holder sig anonym.
4. En tidligere dansk efterretningsagent går til offentligheden med fortrolige dokumenter fra Forsvarets Efterretningstjeneste, da han er uenig med Forsvarets måde at informere landets befolkning på.
5. En gruppe af unge har lavet en klub, hvor de i flere år tager nøgenbilleder af deres kærester. Nu deler de billederne på nettet, hvor folk betaler for at se dem.
6. En religiøs organisation bruger tid og penge på at gå på gaden for at opmuntre folk til ikke at stemme ved næste valg.

GRUPPENS OPGAVE:

- Tag stilling til: Hvem udfører handlingen, og hvem påvirkes af handlingen?
- Diskuter, hvad sagen har med ytringsfrihed at gøre?
- Hvilke konsekvenser kan handlingen have for de personer, der bliver fornærmet eller krænket?
Del jer op i gruppen, så halvdelen argumenterer for sagen og for retten til at handle, som de har gjort. Den anden argumenterer for, at hensynet til de krænkede personer vejer tungere.
- Hvornår og hvordan mener I, at man kan skelne mellem, hvad der er kontroversielt eller fornærmende, og hvad der er farligt?

SAUDI-ARABIEN: DISKUSSIONSPØRGSMÅL

Undersøg og diskuter de følgende spørgsmål med din gruppe:

1. SELVE SAGEN

- Beskriv sagen med dine egne ord.
- Hvorfor blev Nassima al-Sada anholdt? Hvad tænker du umiddelbart om den straf, hun er blevet idømt?
- Hvilke menneskerettigheder bliver krænket i sagen og hvorfor?
- Hvorfor tror du, at Amnesty International har valgt at sætte fokus på denne sag?

2. KVINDERS RETTIGHEDER

- Nassima kæmper for kvinders rettigheder i sit land. Diskuter disse citater:
 - “Hvorfor skal en mindreårig dreng være værge for en voksen kvinde?”
 - “Hvorfor bliver en kvinde ikke voksen nok på et tidspunkt til at tage ansvar for sine egne beslutninger og sit liv?”
 - “Hvorfor skal der være en mand, som er ansvarlig for hendes liv?”
- Hvad siger citaterne om kvinders situation i Saudi-Arabien?
- I Danmark diskuterer man ofte, hvorvidt der er ligestilling eller ej. Hvordan er kvinders rettigheder i Danmark? Er der ligestilling i Danmark? Hvorfor/hvorfor ikke?
- Diskuter: Hvorfor kæmper kvinder som Nassima, når risikoen for at blive straffet er så stor?

3. TORTUR, MISHANDLING, GRUSOM, UMENNESKELIG ELLER VANÆRENDE BEHANDLING

- Hvordan bliver Nassima behandlet i fængslet?
- Hvordan skal forholdene i et fængsel være?
- Hvad siger menneskerettighederne om brugen af tortur, mishandling, grusom, umenneskelig eller vanærende behandling?
- Hvilke konsekvenser tror du, at det kan få for et menneske at blive udsat for tortur, mishandling, grusom, umenneskelig eller vanærende behandling?
- Er brugen af tortur nogle gange acceptabelt? Hvorfor/hvorfor ikke?
- Undersøg: Hvad mener Amnesty om tortur: Findes der situationer, hvor personer godt må udsættes for tortur? Hvorfor/hvorfor ikke?
- Diskuter, hvad ‘Retten til liv, frihed og personlig sikkerhed’ (artikel 3) betyder.

4. TÆNK OVER ...

- Hvad har denne sag fået dig til at undre dig over?
- Hvad har du lært ud fra denne sag?
- Hvis du kunne spørge, sige eller skrive noget direkte til Nassima, hvad ville det så være?

SAUDI ARABIA: QUESTIONS FOR DISCUSSION

Research and discuss the following questions in groups or with a partner:

1. THE CASE

- Describe the case in your own words – what is the case about?
- Why was Nassima al-Sada arrested? What is your first thought about the sentence?
- What human rights are being violated in the case and why?
- Why do you think that Amnesty International has chosen to focus on this specific case?

2. WOMEN'S RIGHTS

- Nassima fights for women's rights in her country. Discuss some of her statements:
- "Why should an underage boy be the guardian of a woman who is an adult?" "Why isn't there an age at which a woman becomes responsible for her decisions and her life?" "Why should there be a man responsible for her life?"
- What do these quotes say about women's situation and rights in Saudi Arabia?
- In Denmark it is often discussed whether or not there is gender equality. What are the rights of women in Denmark? Are men and women equal?
- Why do women like Nassima fight when the risk of being punished by authorities is so high?

3. TORTURE, ILL TREATMENT, CRUEL, INHUMAN OR DEGRADING TREATMENT

- How is Nassima being treated in prison?
- What should the conditions in a prison be like?
- What do the human rights say about the use of torture, ill treatment, cruel, inhuman or degrading treatment?
- What are the consequences when a person is being exposed to torture, ill treatment, cruel, inhuman or degrading treatment? What do you think?
- Can the use of torture ever be justified? Why/ why not?
- Research: What do Amnesty International think about torture? Can the use of torture in some cases be justified?
- Discuss what 'Everyone has the right to life, liberty and security of person' (article 3) means.

4. REFLECT UPON THIS ...

- What did this case make you wonder about?
- What did you learn from this case?
- If you could say or write something directly to Nassima what would it be?

MALTA/LIBYEN: DISKUSSIONSPØRGSMÅL

Undersøg og diskuter de følgende spørgsmål med din gruppe:

1. SELVE SAGEN

- Beskriv sagen med dine egne ord. Hvorfor blev El Hiblu 3 anholdt?
- Hvad tænker du umiddelbart om den straf, som drengene er blevet idømt?
- Hvilke menneskerettigheder bliver krænket i sagen og hvorfor?
- Bliver de tre drenge behandlet retfærdigt i sagen? Hvorfor/hvorfor ikke?
- Hvorfor tror du, at Amnesty International har valgt at sætte fokus på denne sag?

2. RETFÆRDIG RETTERGANG

- Hvad betyder udtrykket 'en retfærdig rettergang'?
- Hvad indebærer en retfærdig rettergang?
- Har vi retfærdig rettergang i Danmark?
- Har alle ret til en forsvarsadvokat? Også en person, som har mord på samvittigheden? Hvorfor?
- Hvordan kolliderer drengenes sag med følgende?:
 - Artikel 11: Alle er uskyldige, indtil det modsatte er bevist ved en retfærdig retssag. Og du må kun blive dømt for noget, der var ulovligt, da du gjorde det.

3. RETTEN TIL ET LIV I SIKKERHED

- Hvorfor søger mange mennesker mod Europa? Hvad driver dem til at træffe denne beslutning?
- Hvorfor søger El Hiblu 3 mod Europa? Hvilke årsager, tror du, er der til dette? Har de ret til at søge et andet liv i Europa?
- Hvad vil det sige at søge asyl?
- Hvad ligger der i retten til at søge asyl – hvem har ret til dette? Hvem søger asyl?
- Hvem, mener du, har ret til at blive hjulpet?

4. TÆNK OVER ...

- Hvad har denne sag fået dig til at undre dig over?
- Hvad har du lært ud fra denne sag?
- Hvis du kunne spørge, sige eller skrive noget direkte til de tre drenge, hvad ville det så være?

MALTA/LIBYA

QUESTIONS FOR DISCUSSION

Research and discuss the following questions in groups or with a partner:

1. THE CASE

- Describe the case in your own words – what is the case about?
- Why were boys - El Hiblu 3 - arrested?
- What is your first thought about the sentence, they risk?
- Which human rights are being violated in the case and why?
- Are the three boys being fairly treated in this case? Why/why not?
- Why do you think that Amnesty International has chosen to focus on this specific case?

2. RIGHT TO A FAIR TRIAL

- What does the term 'a fair trial' mean? What IS a fair trial?
- Do we have access to 'a fair trial' in Denmark?
- In your opinion, does everyone have the right to a lawyer? Also a person who is guilty of murder? Why/why not?
- How does the case of El Hiblu 3 collide with the following human right?
 Article 11: "Everyone charged with a penal offence has the right to be presumed innocent until proved guilty according to law in a public trial at which he has had all the guarantees necessary for his defense".

3. THE RIGHT TO A LIFE IN SAFETY

- Why are many people trying to get to Europe? What might be the reason behind this? What about El Hiblu 3 – why do they want to go to Europe?
- Do people from other countries have the right to seek another kind of life in Europe?
- What does it mean 'to seek asylum'? In your opinion, who have the right to seek asylum? Who are the people trying to seek asylum and/or new lives in European countries? Who deserves to get help by European countries?

4. REFLECT UPON THIS ...

- What did this case make you wonder about?
- What did you learn from this case?
- If you could say or write something directly to the three teenagers what would it be?

TYRKIET: DISKUSSIONSPØRGSMÅL

Undersøg og diskuter de følgende spørgsmål med din gruppe:

1. SELVE SAGEN

- Beskriv sagen med dine egne ord. Hvad kæmper de to studerende for?
- Hvorfor blev Melike Balkan og Özgür Gür anholdt?
- Hvad tænker du umiddelbart om den straf, som de to studerende risikerer?
- Hvilke menneskerettigheder bliver krænket i sagen og hvorfor?
- Hvorfor tror du, at Amnesty International har valgt at sætte fokus på denne sag?

2. RETTEN TIL AT VÆRE DEN DU ER

- Diskuter følgende artikel fra menneskerettighederne: Artikel 2. Alle har ret til menneskerettigheder uden forskelsbehandling. Uanset hvem du er, hvor du er født, hvilket køn du har, og hvordan du ser ud, har du de samme rettigheder.
- Diskuter forskellige ting, som folk kan blive diskrimineret på baggrund af.
- Kender du nogen, der har været udsat for diskrimination og negativ forskelsbehandling?
- Undersøg: Hvorfor er LGBTI+personer særligt udsat i et land som Tyrkiet?
- Kender du til andre lande, hvor samme gruppe mennesker er under et stort pres?

- Bliver LGBTI+personer udsat for diskrimination i Danmark?

3. RETTEN TIL AT DEMONSTRERE

- Kan man blive straffet i Danmark, hvis man deltager i en demonstration eller udtrykker sig kritisk i avisen eller på de sociale medier? Hvorfor/hvorfor ikke?
- Har du været med i en demonstration eller aktion? Uddyb.
- Har du nogensinde selv kæmpet for en sag sammen med andre? Uddyb dit svar.
- Hvad betød det for dig, at I stod sammen?
- Hvilken effekt har det, når mennesker går sammen i fællesskaber og kæmper for demokratiske rettigheder, herunder menneskerettigheder?

4. TÆNK OVER ...

- Hvad har denne sag fået dig til at undre dig over?
- Hvad har du lært af denne sag?
- Hvis du kunne sige eller skrive noget direkte til Melike Balkan og Özgür Gür, hvad ville det så være?

TURKEY: QUESTIONS FOR DISCUSSION

Research and discuss the following questions in groups or with a partner:

1. THE CASE

- Describe the case in your own words – what is the case about?
- Why were Melike Balkan and Özgür Gür arrested? What is your first thought about the sentence, they risk?
- What human rights are being violated in the case and why?
- Why do you think that Amnesty International has chosen to focus on this specific case?

2. THE RIGHT TO BE WHO YOU ARE

- What is discrimination?
- Who are often exposed to discrimination?
- Discuss what the following article of the Human Rights declaration – what does it mean?
“Everyone is entitled to all the rights and freedoms set forth in this Declaration, without distinction of any kind, such as race, color, sex, language, religion, political or other opinion, national or social origin, property, birth or other status.”
- Do you know any victims of discrimination? What happened?
- Research: Why is a LGBTI+person particularly vulnerable in a country like Turkey?
- Do you know any other countries where the same group of people face discrimination?

- Is a LGBTI+person exposed to discrimination in Denmark?

3. THE RIGHT TO PROTEST!

- Do you risk getting punished if you participate in a demonstration here in Denmark? Why/why not?
- Have you ever yourself participated in a demonstration or some sort of a protest?
- Have you ever fought for a cause in a larger group?
- Why can it be quite powerful when people gather and fight for their (democratic and human) rights?

4. REFLECT UPON THIS ...

- What did this case make you wonder about?
- What did you learn from this case?
- If you could say or write something directly to Melike and Özgür what would it be?

TRYGHED OG UTRYGHED

OPSAMLING PÅ LÆRINGSMÅL

DET, JEG SKULLE LÆRE	HVAD HAR JEG LÆRT?	KAN	KAN NÆSTEN	KAN IKKE
Jeg opnår viden om menneskerettighederne.				
Jeg kan med afsæt i materialet diskutere, hvilket ansvar verden har for, at menneskerettighederne overholdes.				
Jeg er bevidst om min egen rolle i forhold til menneskerettighederne.				
Jeg opnår viden om og kan gøre rede for begreberne: Diskrimination, retten til asyl, retfærdig rettergang, retten til liv, ytrings- og forsamlingsfrihed og tortur.				
Jeg kan diskutere, hvordan mennesker kan opnå øgede rettigheder og indflydelse i samfundet.				
Jeg kan med afsæt i materialet diskutere sammenhængen mellem ligestilling mellem kønnene og menneskerettigheder.				
Jeg opnår viden om og kan diskutere, hvordan alle har ret til menneskerettigheder uden forskelsbehandling.				

FÆLLES MÅL

ENGELSK

Eleverne kan i Skriv for Liv-forløbet skrive breve på engelsk, og I kan læse og diskutere alle sagerne på engelsk. Undervejs i forløbet skal eleverne researche, dokumentere og bruge deres sproglige kompetencer i engelsk i samtaler, hvor de blandt andet skal argumentere for egne synspunkter.

Videre vil der i materialet være mulighed for at tilpasse de øvrige aktiviteter til engelskfaget, hvis du ønsker det. Hele forløbet skal bruges som afsæt til at forholde sig til menneskerettighederne.

KOMPETENCEMÅL (MUNDTLIG KOMMUNIKATION)

- Eleven kan deltage i længere, spontane samtale og argumentere for egne synspunkter på engelsk.

LYTNING

- Eleven kan indgå i spontane samtaler om forskellige emner i et sprog, der passer til situationen.
- Eleven har viden om høflighedsstrategier.
- Eleven kan deltage aktivt i en uforberedt samtale.
- Eleven har viden om gambitter til emneskift og til at tage og fastholde ordet.

KOMPETENCEMÅL (SKRIFTLIG KOMMUNIKATION)

- Eleven kan forstå og skrive længere, sammenhængende tekster med forskellige formål på engelsk.

LÆSNING

- Eleven kan forstå hovedindhold af enkle argumenterende tekster.
- Eleven har viden om enkle retoriske og argumentative virkemidler på engelsk
- Eleven kan forstå centrale synspunkter i autentiske tekster.
- Eleven har viden om hjælpemidler til læsning af tekster.

SKRIVNING

- Eleven kan udtrykke sig skriftligt afpasset formål.
- Eleven har viden om tekstskabeloner.
- Eleven kan udtrykke sig skriftligt afpasset hensigt, modtager og situation i længere sammenhængende tekster.
- Eleven har viden om kriterier til valg af sprog og indhold.

SUNDHEDS- OG SEKSUALUNDERVISNING OG FAMILIEKUNDSKAB

I sagen fra Saudi-Arabien og Tyrkiet skal eleverne diskutere og vurdere forskellige situationer og problemstillinger i forhold til syn på kønnene, kvinders position og LGBTI+personers kamp for rettigheder.

KOMPETENCEMÅL

Eleven kan vurdere normer og rettigheder for krop, køn og seksualitet i et samfundsmæssigt perspektiv.

NORMER OG IDEALER

- Eleven kan analysere køn, krop og seksualitet i et samtidigt, historisk og globalt perspektiv.
- Eleven har viden om kulturelle og sociale normer og idealer for køn, krop og seksualitet.

SAMFUNDSFAG

Materialet fokuserer på at udvikle en forståelse af menneskerettighederne og deres relevans i verden. Ønsket er, at eleverne skal være i stand til at handle blandt andet ved hjælp af brevskrivningen. Sagerne i Skriv for Liv-materialet lægger op til at forstå, hvordan en velfungerende retsstat og respekt for demokratiske rettigheder er en nødvendighed. Eleverne vil diskutere konsekvenserne af mangel på ytringsfrihed, forsamlingsfrihed, retssikkerhed og lige behandling af forskellige grupper i et samfund – både konsekvenser for den enkelte og samfundet som helhed.

POLITIK

Det politiske system, retsstat og rettigheder:

- Eleven kan diskutere sammenhænge mellem demokrati og retsstat (for eksempel rettigheder og pligter for borgere i Danmark, borgernes retssikkerhed i et demokrati og menneskerettigheder med videre).
- Eleven har viden om demokrati og retsstat, for eksempel Grundloven.

DEMOKRATI

- Eleven kan identificere demokratiformer og andre styreformer.

INFORMATIONSSØGNING

- Eleven kan finde relevante kilder.
- Eleven har viden om informationssøgning, herunder med digitale medier.

DANSK

Eleverne skriver breve og forholder sig til målgruppen, diskuterer sagerne og bruger dem som afsæt til at forholde sig til og reflektere over menneskerettighederne. Der vil være fokus på rollespils- samt dialogbaserede aktiviteter, hvor eleverne via kroppen og interaktion med hinanden skal leve sig ind i nogle af de situationer, som personerne i materialet har oplevet.

KOMMUNIKATION

Krop og drama:

- Eleven kan bruge kropssprog og stemme tilpasset kommunikations-situationen.
- Eleven har viden om kropslige og retoriske virkemidler.
- Eleven kan analysere eget og andres kropssprog.
- Eleven har viden om sammenhæng mellem situation, kultur og kropssprog.

DIALOG

- Eleven kan argumentere og informere.
- Eleven har viden om argumentations- og informationsformer.
- Eleven kan deltage aktivt, åbent og analytisk i dialog.
- Eleven har viden om demokratisk dialog.

UNDERSTØTTENDE UNDERVISNING

Der findes ikke selvstændige mål for den understøttende undervisning. Denne har til formål at supplere og understøtte undervisningen i fagene. Dermed kan den understøttende undervisning anvendes bredt. Det er derfor muligt at bruge Skriv for Liv-sagerne i den understøttende undervisning.